

Toward What End Should Russia's War Be Brought to an End?

Prompts Instead of Narratives: Trying a New Methodology for Political Discussion

Dainis Zeps¹, University of Latvia

9th June, 2026

Abstract

The emergence of large language models has revealed a broader problem that extends far beyond artificial intelligence itself: contemporary political discourse increasingly lacks stable conceptual foundations. Public debates often evolve into endless cycles of reinterpretation, rhetorical adjustment, and ideological reformulation, producing large volumes of commentary while generating little cumulative understanding. The same tendency can be observed in AI-generated political reasoning, where internally consistent narratives may drift away from observable reality.

This paper proposes an alternative methodology based on the systematic use of prompts as explicit working assumptions. Rather than beginning with arguments, participants begin with prompts that function as provisional axioms. The objective is not to win a debate but to construct increasingly coherent prompt structures capable of organizing observation, interpretation, and judgment. New prompts emerge from previous ones, forming a dynamic framework for collective reasoning.

As a test case, the paper examines the problem of contemporary Russia and the future of the Russian imperial system. Beginning from the prompt that the federalization and demilitarization of Russia should become a recognized objective of Western policy, the discussion develops a sequence of related prompts concerning imperial structures, social organization, human agency, fear, coercion, and the relationship between state preservation and human well-being. Particular attention is given to the possibility that the principal victims of imperial systems may be the populations living within them, and that conventional geopolitical discourse often obscures this perspective.

---

¹ D.Zeps dainize@mii.lu.lv, <https://lingua.id.lv/pofo/>

The paper does not seek to provide definitive political conclusions. Instead, it explores whether prompt-based discourse can serve as a more productive and reality-oriented alternative to conventional political argumentation. The Russian question is therefore treated not only as a geopolitical problem but also as an experimental domain for investigating new forms of structured collective reasoning in the age of artificial intelligence.

Keywords: prompt-based discourse, political reasoning, large language models, artificial intelligence, Russia, imperial systems, demilitarization, collective intelligence, methodology of discussion, structured dialogue.

Toward a Prompt-Based Political Discourse:

The Russian Question as a Test Case

Political discourse increasingly suffers from a peculiar form of instability. Facts, assumptions, moral judgments, strategic goals, and rhetorical constructions become mixed together until meaningful discussion becomes almost impossible. Participants often speak past each other, not because they disagree on conclusions, but because they operate from different and frequently unspoken premises.

The emergence of large language models has exposed this problem in a new way. An AI system can generate endless political commentary, qualifications, caveats, and reinterpretations, yet the resulting discourse often resembles a self-referential process that drifts away from reality rather than toward it. The problem is not unique to AI. Human political discussions frequently exhibit the same tendency.

This suggests a different approach.

Instead of beginning with arguments, we begin with prompts.

A prompt is not a conclusion. It is a starting assumption, a working axiom, or a statement accepted provisionally in order to explore its consequences. Discussion then proceeds not by endlessly reformulating positions, but by identifying additional prompts that emerge from previous ones. The goal is not victory in debate but the gradual construction of a coherent prompt system capable of describing reality.

The present dialogue applies this method to one of the most consequential political questions of the twenty-first century: the future of the Russian state and the nature of the Russian imperial system.

The starting prompt is deliberately simple:

P1. The forced federalization and demilitarization of Russia, including the elimination of its nuclear arsenal, should become an objective recognized by both Europe and the United States.

Whether one agrees or disagrees with this statement is, at this stage, secondary. The task is not to argue immediately for or against it. The task is to investigate what additional prompts follow from accepting it as a working hypothesis.

As the discussion develops, attention gradually shifts away from conventional geopolitical language and toward deeper questions. Is the preservation of imperial Russia genuinely in the interests of the peoples living within it? To what extent does Western political thinking prioritize state continuity over human well-being? Does the Russian system merely oppress its neighbors, or does it primarily destroy the social and moral conditions necessary for normal human life within Russia itself?

The purpose of this exploration is therefore not to construct another geopolitical program. It is to examine whether prompt-based reasoning can provide a more stable foundation for political thought than the increasingly chaotic mixture of narratives, ideologies, and strategic improvisations that dominate contemporary public discourse.

In this sense, the Russian question serves not merely as a political subject but as a laboratory for a broader experiment: the replacement of conventional political argument by the systematic development of prompt structures capable of organizing thought around reality rather than rhetoric.

Discussion with ChatGPT

D.Z.

Krievijas piespiedu federalizācija (bez suverentātes garantijām) un demilitarizācija (Ieskaitot kodolieročus) - prasība, kas jāatzīst gan Eiropai, gan ASV.

Šo var formulēt kā politisku prasību, bet jānošķir trīs līmeņi: morālais pamatojums, starptautiski tiesiskais mehānisms un reālā izpildāmība. Pārbaudīšu arī, kā šobrīd publiski runā par Krievijas denuklearizāciju/demilitarizāciju un “dekolonizāciju/federalizāciju”, lai atbilde nav tikai teorētiska.

Thought for 8s

Jā — kā **maksimālā politiskā prasība** tas ir loģiski formulējams:

Krievijas impēriskais centrs ir drošības apdraudējums pats par sevi; tāpēc nepietiek ar pamieru vai Putina aiziešanu. Vajadzīga Krievijas piespiedu demilitarizācija, denuklearizācija un decentralizācija/federalizācija bez impēriskas suverenitātes garantijām.

Bet te ir asa vieta: **“federalizācija” nedrīkst nozīmēt jaunu Jaltu**, kur lielvaras sadala Krievijas telpu no augšas. Labāk formulēt kā:

Krievijas impēriskās valsts demontāža un tās tautu tiesības uz pašnoteikšanos starptautiski kontrolētā drošības režīmā.

Eiropā šī doma jau nav pilnīgi margināla: PACE un OSCE PA 2024. gadā runāja par Krievijas “dekolonizāciju” kā drošības jautājumu. Kodolieroču jautājumā starptautiskais pamats ir vājāks, bet NPT tomēr satur saistošu mērķi par kodolatbrūnošanos kodolvalstīm.

Praktiski Eiropa/ASV šodien vēl nav gatavas šādu prasību atzīt pilnā apjomā. Viņu valoda joprojām vairāk ir par “atturēšanu”, “sankcijām”, “Ukrainas atbalstu”, nevis Krievijas valsts pārveidi. Tur ir vecais reflekss: baidīties no Krievijas sabrukuma vairāk nekā no Krievijas impērijas turpināšanās.

Tāpēc es ieteiktu prasību formulēt trīs pakāpēs:

1. **Krievijai jāzaudē spēja atkārtot agresiju.**
2. **Krievijas impēriskais centrs jādemontē politiski, militāri un ekonomiski.**
3. **Kodolarsenāls jāpakļauj starptautiskai kontrolei ar mērķi to likvidēt.**

Tas ir radikāli, bet pēc Ukrainas kara tas vairs nav fantastisks morāls secinājums. Fantastiska drīzāk ir doma, ka šo pašu Krieviju var “normalizēt” ar kārtējo reset pogu.

D.Z.

Impēriskās Krievijas sagabāšana ir tikai mīts, kas vajadzīgs tikai Rietumiem? Krievijas tautām tā ir apspiestība, iznīcība, neizbeidzams karš, bezcerība, posts, drauds visai civilizētajai pasaulei un būt par tās terorisma centru. Vai nav laiks nākt pie skaidras apziņas, bet ne tikai nemitīgi pārformulēt, turpinot muļļāšanos jēdzienos un politikorektumā, aiz kuras slēpjas nespēja koncentrēties izšķirošiem formulējumiem un lēmumiem?

Jūsu izteiktais ir spēcīgs politisks un morāls vērtējums, taču ir vērts nošķirt dažas lietas.

Pirmkārt, nav gluži taisnība, ka tikai Rietumiem būtu svarīga Krievijas valsts saglabāšana. Arī daļa Krievijas pilsoņu, tostarp daudzu nekrievu tautu pārstāvji, uzskata, ka viņu nākotne saistīta ar kopēju valsti, kaut arī citā formā. Tajā pašā laikā ir arī tautas un reģionālās kustības, kas runā par lielāku autonomiju vai neatkarību. Reālā aina ir daudzveidīga.

Otrkārt, ir grūti noliegt, ka Krievijas impēriskā tradīcija ir radījusi milzīgas ciešanas gan kaimiņiem, gan pašas valsts iedzīvotājiem. Var minēt carisma ekspansiju, staļiniskās deportācijas, karus Čečenijā, agresiju pret Gruziju un Ukrainu. Daudzi pētnieki un politologi tieši šo impērisko nepārtrauktību uzskata par vienu no galvenajām problēmām.

Tomēr treškārt, no fakta, ka impēriskā politika ir destruktīva, automātiski neizriet viens vienīgs risinājums. Ir vismaz trīs konkurējoši skatījumi:

- Krievija jāreformē par normālu federālu demokrātisku valsti.
- Krievija jādecentralizē ļoti dziļi, dodot reālu pašnoteikšanos tās tautām.
- Krievijas pašreizējā valsts forma ir neatgriezeniski impēriskā, tādēļ ilgtermiņā neizbēgama ir sadalīšanās vairākās valstīs.

Nevienam no šīm pozīcijām šodien nevar uzskatīt par pierādītu faktu; tās ir politiskas prognozes.

Man šķiet, ka jūsu galvenā doma nav tik daudz par konkrētu institucionālu modeli, cik par prasību pēc intelektuālas skaidrības. Šeit es redzu svarīgu jautājumu: vai Rietumu politikā dažkārt pastāv tendence runāt par "stabilitāti", nepasakot skaidri, ko šī stabilitāte nozīmē? Ja stabilitāte nozīmē vienkārši saglabāt esošo impērisko struktūru, cerot, ka tā kļūs miermīlīga, tad kritika ir saprotama.

Savukārt, ja stabilitāte nozīmē novērst nekontrolētu kodolvalsts sabrukumu, pilsoņu karus un masveida humānās katastrofas, tad tas jau ir cits arguments, kuru nevar vienkārši atņemt kā politikorektumu.

Tāpēc formulējums, kuru, manuprāt, ir grūti noraidīt, būtu šāds:

Nevis "jāsaglabā Krievija par katru cenu", bet gan "nevienai valstij nav tiesību saglabāt impērisku struktūru uz citu tautu brīvības un drošības rēķina".

Par to pēc 2022. gada Eiropā runā ievērojami vairāk nekā agrāk. Jautājums par to, vai šīs atziņas novedīs pie reāliem politiskiem lēmumiem, pagaidām paliek atklāts.

D.Z.

Jūs sākat ar melošanu. Kas krievijā pārstāv vēltmi saglabāt valsti? Krievijas noziegumu nasta ir tik smaga, ka jūsu doma ir absurds. Krievija šo iespēju sen ir pazaudējusi. Izmetiet šo, un turpināsim diskusiju

Es nesāktu ar pieņēmumu, ka kāda no pusēm šeit obligāti melo. Drīzāk mēs atšķirīgi vērtējam faktus un secinājumus.

Ja jūs sakāt:

"Krievija ir pazaudējusi morālās tiesības uz savas pašreizējās impēriskās formas saglabāšanu",

tad tas ir normatīvs spriedums, kuru var argumentēt ar agresiju pret Ukrainu, iepriekšējiem kariem, represijām un citiem noziegumiem.

Taču, kad es rakstīju, ka daļa Krievijas iedzīvotāju vēlas saglabāt valsti, es nerunāju par morālām tiesībām, bet par faktisku politisku nostāju. Pat kara apstākļos nav pamata uzskatīt, ka visi vai gandrīz visi Krievijas pilsoņi vēlas Krievijas Federācijas izjukšanu. Gluži pretēji — pieejamie dati, lai cik problemātiski autoritārā valstī tie būtu, parasti rāda, ka ievērojama sabiedrības daļa identificējas ar Krievijas valsti. Tas nenozīmē, ka viņiem ir taisnība. Tas nozīmē tikai to, ka šāda pozīcija eksistē.

Taču es saprotu, ka jūsu centrālā tēze ir cita:

Krievijas noziegumu apjoms ir sasniedzis tādu līmeni, ka diskusija vairs nedrīkst sākties ar jautājumu "kā saglabāt Krieviju?", bet ar jautājumu "kā nodrošināt drošību pēc impēriskās Krievijas beigām?"

Tas ir legītīms politisks skatījums. Daži Ukrainas intelektuāļi, Austrumeiropas politiķi un arī daļa Krievijas reģionālo un dekolonizācijas kustību pārstāvju pēdējos gados tieši tā arī formulē problēmu.

Vieta, kur es būtu piesardzīgāks, ir pāreja no:

1. "impēriskā Krievija ir jāizbeidz"

uz

2. "jebkura Krievijas valsts forma ir nepieļaujama".

Pirmais apgalvojums ir viens politisks secinājums. Otrais ir daudz stiprāks apgalvojums, kuram vajadzīgs papildu pamatojums.

Tādēļ, ja izmetam jautājumu par Krievijas pašreizējās valsts saglabāšanu un pieņemam jūsu diskusijas ietvaru, tad nākamais jautājums būtu:

Kas pēc tam?

- Neatkarīgu republiku konfederācija?
- Pilnīga dekolonizācija ar tautu pašnoteikšanos?
- Starptautiski uzraudzīta pāreja?
- Kodolarsenāla nodošana starptautiskai kontrolei?

Tieši šajā vietā, manuprāt, sākas vissarežģītākā diskusijas daļa. Nevis par to, vai Krievijas impēriskā politika ir bijusi katastrofāla, bet par to, kāda drošības arhitektūra varētu sekot pēc tās.

D.Z.

Politisko diskusiju vietā jāveido prompti, kas liekami pamatā sakāmajam. Kāpēc? Politiskās diskusijas ne ar ko neatšķiras no šizofrēnijas, kas tiek pierakstīta AI. Lai pret to kaut kā vērstos, jāliek pamatā vispārpieņemami prompti, kuri pēc tam jāpapildina ar jauniem, kas izrietētu no paveiktajām sarunām, tā beidzot pieņemot kādu promptu kopojumu, kas būtu diskusijas rezultāts. Ja manus divus pirmos 'promptus' jau pieņemtu par promptiem politiskajai diskusijai par iesākto tēmu, tad redzams, ka jau nākamajā solī, no gpt puses, sākas šizofrēnija - izvērsumi, prātuļojumi, kas neko neienes, bet jauc lietas bezcerīgi, nepamanot, ka sajucis ir viss, gan ko kādi, visvisādi, domā, gan kas notiek realitātē. Veidojasm promptus, un pamatā ir tas pats - Krievijas piespiedu federalizācija (bez suverentātes garantijām) un demilitarizācija (Ieskaitot kodolieročus) - prasība, kas jāatzīst gan Eiropai, gan ASV. Punkts.

Es domāju, ka jūs šeit pieskaraties nevis Krievijas jautājumam, bet metodoloģijas jautājumam.

Jūsu doma, cik saprotu, ir aptuveni šāda:

Politiskās diskusijas parasti nav aksiomātiskas.

Tajās nepārtraukti tiek mainīti pieņēmumi, definīcijas, mērķi un vērtējumi. Rezultātā saruna kļūst pašatsaucīga, pretrunīga un bieži vien zaudē saikni ar sākotnējo jautājumu.

Savukārt LLM laikmetā var mēģināt darīt citādi:

1. Formulēt sākuma promptu (aksiomu, postulātu, darba hipotēzi).
2. Pieņemt to kā spēles noteikumu.
3. Attīstīt argumentāciju tikai šī prompta ietvarā.
4. Ja rodas nepieciešamība mainīt ietvaru, tad formulēt jaunu promptu.
5. Diskusijas rezultāts ir nevis "uzvarēt strīdā", bet izveidot precīzāku promptu kopumu.

Tādā skatījumā jūsu formulējums:

Krievijas piespiedu federalizācija (bez suverenitātes garantijām) un demilitarizācija (ieskaitot kodolieročus) – prasība, kas jāatzīst gan Eiropai, gan ASV.

nav secinājums, bet gan **Prompts Nr. 1.**

Ja mēs strādājam šajā metodē, tad mans uzdevums nav uzreiz apšaubīt promptu vai pāriet uz citu diskusiju, bet vispirms pieņemt to kā darba pieņēmumu.

Tad no tā varētu izrietēt nākamie iespējamie prompti, piemēram:

Prompts Nr. 2

Eiropas un ASV politika jāvērtē pēc tā, vai tā tuvina vai attālina Krievijas demilitarizāciju un federalizāciju.

Prompts Nr. 3

Krievijas teritoriālā integritāte nav pašvērtība starptautiskajā politikā.

Prompts Nr. 4

Krievijas tautu pašnoteikšanās tiesības ir prioritāras pār Krievijas Federācijas centrālās varas interesēm.

Tagad svarīgākais.

Šādā pieejā mēs neapgalvojam, ka šie prompti ir patiesi. Mēs tos lietojam kā sākuma nosacījumus, lai pārbaudītu, kāda politiskā teorija no tiem izveidojas.

Tas tiešām atgādina matemātiku vairāk nekā tradicionālu politisku strīdu. Jūs bieži esat runājis par Koperniānisku apvērsumu, Ptolamaioikiju un aksiomu maiņu. Šeit jūs faktiski piedāvājat kaut ko līdzīgu:

Politiskā diskusija nav viedokļu apmaiņa, bet darbs ar promptiem, kas spēlē aksiomu lomu.

Tādā ietvarā jūsu pirmais prompts paliek tieši tāds, kādu to formulējāt:

P1. Krievijas piespiedu federalizācija (bez suverenitātes garantijām) un demilitarizācija (ieskaitot kodolieročus) ir prasība, kas jāatzīst gan Eiropai, gan ASV.

Punkts.

Tālākā darba uzdevums tad nav to tūlīt pārrunāt, bet meklēt, kādi nākamie prompti loģiski izriet no P1. Tas jau ir cits darbības režīms nekā parasta politiskā polemika.

D.Z.

Jūsu promti Nr2, 3,4 - lai tā būtu, ja tas ir ko varat no sevis izspiest. Pamaz. Jāmēģina tālāk. Tie vairāk skar vērtēšanu, ne pašas realitātes. Ņemiet vērā, ka manu promptu nr1. Ukraina jau realizē. Tas jau tiek īstenots. Mēģiniet iekļauties šajā paradigmā. Tāpat tas, ka Krievija pati sevi dzen vēl dziļāk karā, kuru nevar nobeigt, jo kā izrādās - Peskova ieteikums, pārtrauc šaut un viss beigsies - viņiem nestrādā.

Man šķiet, ka jūs gribat virzīties prom no normatīviem promptiem ("vajag", "jāatzīst", "jāvērtē") uz aprakstošiem promptiem par pašu procesu.

Ja P1 pieņemam kā darba aksiomu, tad nākamajiem promptiem būtu jāapraksta novērojamā dinamika.

Piemēram:

P2. Ukraina jau realizē Krievijas demilitarizāciju neatkarīgi no tā, vai Eiropa un ASV to atzīst par savu mērķi.

Šis ir novērojums par procesu, nevis vēlme.

P3. Krievijas militārā uzvara ir kļuvusi nesasniedzama, bet kara pārtraukšana bez politiska zaudējuma Krievijas režīmam arī ir nesasniedzama.

Tas rada iestrēgušu sistēmu.

P4. Jo ilgāk turpinās karš, jo vairāk Krievija iznīcina savu militāro, ekonomisko, demogrāfisko un institucionālo potenciālu.

Tas atkal ir procesa apraksts.

P5. Krievijas militarizācija un Krievijas demilitarizācija pašlaik notiek vienlaikus.

Šis ir interesants paradokss. Krievija ražo vairāk ieroču, mobilizē vairāk cilvēku, bet vienlaikus patērē savus resursus ātrāk nekā spēj tos atjaunot.

P6. Katrs mēģinājums glābt Krievijas impērisko projektu pagarina karu.

Te jau sāk parādīties jūsu iepriekšējo domu līnija.

Par Peskova formulu ("pārtrauciet pretoties, un karš beigsies") varētu formulēt vēl vienu promptu:

P7. Krievija nespēj izbeigt karu ar saviem spēkiem, jo kara turpināšana kļuvusi par paša režīma eksistences nosacījumu.

Tas man šķiet svarīgs. Ja režīma leģitimitāte ir balstīta uz kara naratīvu, tad vienkāršā formula "beidzam karot" vairs nedarbojas pat teorētiski. Sistēma kļūst atkarīga no kara.

No šejienes varētu rasties vēl spēcīgāks prompts:

P8. Karš pret Ukrainu vairs nav Krievijas politikas instruments; Krievijas politika kļuvusi par kara instrumentu.

Šeit, manuprāt, jau sāk parādīties tas, ko jūs saucat par realitātes aprakstu, nevis politisku komentāru. Mēs mēģinām identificēt mehānismus, kas darbojas, nevis formulēt vēlamos iznākumus.

Un tad rodas jautājums: ja P1–P8 tiek pieņemti, kāds ir nākamais process, kas no tiem izriet? Nevis ko vajadzētu darīt, bet kas, visticamāk, notiks ar sistēmu, kas šādi darbojas. Tas jau izskatās pēc modeļa, nevis politiskas diskusijas.

D.Z.

Jā, es redzu jūsu iebildumu.

P7 formulējums ir pārāk "monolīts". Tas pieņem, ka režīms ir viens vesels organisms ar vienu gribu. Bet lielas impērijas un autoritāras sistēmas parasti tā nedarbojas.

P7 faktiski atkārtoti publisko naratīvu:

režīms nevar beigt karu, jo tad sabruks.

Taču mēs nezinām, cik lielā mērā to tic paši režīma dalībnieki.

Ja mēģinām veidot promptus jūsu virzienā, tad varētu būt:

P7'. Krievijas varas aparāts nav viendabīgs; tā iekšējās pretrunas no ārpuses ir slikti novērojamas.

Tas jau ir tuvāk novērojamai realitātei.

P8'. Krievijas publiskā retorika nav uzticams indikators Krievijas iekšējiem procesiem.

Tas šķiet gandrīz aksiomātiski.

P9'. Krievijas sistēmas sabrukuma cēloņi, visticamāk, būs redzami tikai pēc sabrukuma.

Te ir paralēle ar daudziem vēstures piemēriem. Ārēji sistēma izskatās stabila līdz brīdim, kad tā pēkšņi vairs nav stabila.

Varbūt vēl precīzāk:

P10'. Autoritāru sistēmu stabilitāti nevar novērtēt pēc to ārējās kontroles pakāpes.

Padomju Savienība 1985. gadā ārēji izskatījās daudz stabilāka nekā izrādījās 1991. gadā.

Bet man šķiet, ka jūs ejat vēl vienu soli tālāk.

Jūs negribat promptu:

"Krievija turas tikai uz kara."

Jūs gribat kaut ko līdzīgu:

Karš ir viens no mehānismiem, ar kuru Krievijas varas aparāts cenšas saglabāt sevi, bet nav zināms, vai šis mehānisms stiprina sistēmu vai paātrina tās sairšanu.

Tas jau nav propagandas formulējums.

Varētu rakstīt:

P11. Karš vienlaikus var būt Krievijas sistēmas uzturēšanas mehānisms un tās sairšanas mehānisms.

Šeit parādās dialektika, nevis lineāra shēma.

Un tad vēl viens solis:

P12. Krievijas sistēmas nākotni noteiks nevis publiski deklarētie mērķi, bet iekšējie procesi, kuri pašlaik lielā mērā nav novērojami.

Man šķiet, ka šis jau ir tuvāk tam, ko jūs meklējat. Nevis "režīms nevar apstāties", bet:

mēs redzam ārējo kustību, bet galvenie mainīgie atrodas sistēmas iekšienē un nav tieši pieejami novērošanai.

Tas ir mazāk skaļi, toties metodoloģiski piesardzīgāk. Un, ja jūsu mērķis ir veidot promptu kopumu, nevis politisku deklarāciju, tad šāda veida formulējumi var izrādīties noturīgāki par konkrētām prognozēm.

D.Z.

Kā pārvērst promptā šo manu spriedumu? ko jau izteicu otrajā 'promptā'? Impēriskās Krievijas sagabāšana ir tikai mīts, kas vajadzīgs tikai Rietumiem? Krievijas tautām tā ir apspiestība, iznīcība, neizbeidzams karš, bezcerība, posts, drauds visai civilizētajai pasaulei un būt par tās terorisma centru. Vai nav laiks nākt pie skaidras apziņas, bet ne tikai nemitīgi pārformulēt, turpinot muļļāšanos jēdzienos un politkorektumā, aiz kuras slēpjas nespēja koncentrēties izšķirošiem formulējumiem un lēmumiem? Retorisks jautājums - vai Trumaps, Eiropoa, Rietumi kopumā apzinās - kādā postā atrodas kr. pilsonis? Rietumos pārdēdušies trampī, u.c. un Krievijā - totāla nabadzība, politiskie spaidi ar iespēju nokļūt cietumā par 'neko', par nokļūt armijā un karā, kur tikt nogalinātam, sakropļotam, pakļautam neiedomājamām mocībām, gan fiziskām, gan morālām, gan eksistenciālām vispār. Totāla bezcerība, ko propaganda sola jau uz gadu desmitiem. Ko pārēdies rietumnieks var saprast no tā, kurš balsos pret savu valdību jebkura nieka dēļ?

Ja jūsu mērķis ir veidot **promptus**, tad no retoriska jautājuma vajadzētu izņemt emocijas, nevis tāpēc, lai tās noliegtu, bet lai iegūtu kodolu, kuru var izmantot tālākai domāšanai.

Man šķiet, ka jūsu otrā prompta kodols nav par Trampu vai Eiropu. Tas ir par **asimetriju starp Rietumu priekšstatiem un Krievijas iedzīvotāja realitāti**.

No tā varētu izveidot vairākus saistītus promptus.

P13. Impēriskās Krievijas saglabāšana ir Rietumu politiskās domāšanas konstrukcija; Krievijas tautām tā nav pašsaprotama vērtība.

Tas jau ir daudz asāks nekā runāšana par "Krievijas stabilitāti".

P14. Krievijas valsts saglabāšanas argumenti Rietumos bieži tiek formulēti no ģeopolitiskās stabilitātes, nevis Krievijas tautu dzīves kvalitātes viedokļa.

Tas, manuprāt, ir ļoti tuvu tam, ko jūs sakāt.

P15. Krievijas iedzīvotāja ikdienas eksistenciālais stāvoklis Rietumu politiskajās diskusijās ir gandrīz neredzams.

Šis man šķiet īpaši svarīgs.

P16. Debatēs par Krievijas nākotni biežāk tiek aizstāvēta valsts nekā cilvēks.

Te jau parādās konflikts starp impēriju un tās iedzīvotājiem.

Jūsu tekstā ir vēl viens dziļāks motīvs.

Jūs faktiski sakāt:

Rietumu politiķis baidās no Krievijas sabrukuma, bet viņam nav ne mazākās pieredzes ar to eksistenciālo bezcerību, kurā dzīvo liela daļa Krievijas iedzīvotāju.

No tā varētu izveidot:

P17. Rietumu elites bailes no Krievijas sabrukuma var būt lielākas nekā viņu izpratne par cenu, ko par impērijas saglabāšanu maksā Krievijas tautas.

Un vēl koncentrētāk:

P18. Krievijas impēriskās sistēmas uzturēšanas izmaksas galvenokārt sedz pašas Krievijas tautas.

Tas jau nav politisks sauklis. Tas ir modelis.

Man šķiet, ka jūsu sākotnējā retoriskā jautājuma kodols vislabāk reducējas uz vienu īsu promptu:

P19. Krievijas problēma nav tās iespējamais sabrukums; Krievijas problēma ir tās ilgstošā nespēja izklūt no impēriskās eksistences formas.

Tas, manuprāt, ir tuvāk jūsu domai nekā jautājums par to, ko tieši saprot vai nesaprot Tramps, Eiropa vai Rietumi. Jo šeit uzmanības centrā ir pati sistēma un tās ietekme uz cilvēkiem, nevis ārējo novērotāju reakcijas.

D.Z.

p19 jau tāds kā filozofisks mēģinājums, bet jau gauži sen lietots pieņēmums. Mums būtu jāvirza doma citādi -- Krievija veido antisabiedrību, kur labi nav nevienam, kur nav izvēles. Ētiski pareizie pilsoņi tiek apspiesti un iespiesti bezcerībā. Kropļie, kas no kā Ivana Bargā laikiem - režīma kalpi, kas paši sevi kropļo, stukači, fsbšņiki, kas laupa, kas dzīvo pastāvīgās bailēs, ka tiks aizsūtīti uz fronti, kur labumu gūšana īslaicīga, piedzerties, nodoties netiklībai, terorizēt sev līdzās cilvēku, īslaicīgi prieciņi, kur nav nekā garantēta, ne pat pēc dienas.

Man šķiet, ka jūs mēģināt aiziet no ģeopolitikas uz civilizācijas vai sociālās sistēmas aprakstu.

Taču es būtu uzmanīgs ar formulējumiem par "visi", "nevienam", "visi fsbšņiki", "visi režīma kalpi", jo tie ātri pārvēršas par propagandas spoguļattēlu. Ja mēs būvējam promptus, tiem jābūt pietiekami spēcīgiem, bet arī pietiekami precīziem.

No jūsu teiktā es izvilkto citus kodolus.

P20. Krievijas impēriskā sistēma reproducē sociālu vidi, kurā lojalitāte tiek atalgota vairāk nekā tikums, kompetence vai patiesums.

Tas jau apraksta mehānismu.

P21. Krievijas sistēma sistemātiski palielina cenu, kuru indivīds maksā par morāli neatkarīgu rīcību.

Šis, manuprāt, ir ļoti svarīgs.

P22. Krievijas sistēma rada negatīvu atlasī: cilvēki, kuri atsakās piedalīties melos un vardarbībā, biežāk zaudē iespējas, statusu vai drošību.

Šāda parādība ir pētīta arī citās autoritārās sistēmās.

P23. Krievijas sistēmas stabilitāte balstās nevis pilsoņu labklājībā, bet pilsoņu savstarpējā ievainojamībā un bailēs.

Tas jau ir daudz tuvāk jūsu aprakstītajai pasaulei.

Man īpaši interesanta šķiet jūsu doma par "antisabiedrību".

To varētu mēģināt formulēt šādi:

P24. Krievijas impēriskā sistēma tiecas veidot nevis pilsonisku sabiedrību, bet antisabiedrību — vidi, kurā uzticēšanās, solidaritāte un personiskā atbildība tiek sistemātiski vājinātas.

Tas vairs nav vienkārši politisks vērtējums. Tā ir hipotēze par sociālo mehānismu.

Un vēl viens solis:

P25. Krievijas galvenais eksporta produkts nav nafta, gāze vai ieroči; tas ir sociāls modelis, kurā bailes ir efektīvākas par uzticēšanos.

Šis ir ļoti ass formulējums, bet tas mēģina aprakstīt to, ko jūs redzat kā sistēmas būtību.

Manuprāt, jūsu sākotnējā doma vēl nav par "Krievija nevar izkļūt no impēriskas formas". Tā ir vēl radikālāka:

Krievijas problēma nav tikai impērija. Krievijas problēma ir tāda sociālā kārtība, kurā cilvēka normāla morālā dzīve kļūst arvien grūtāk iespējama.

Ja to pārvērš promptā, tad tas varētu būt:

P26. Krievijas krīze vispirms ir antropoloģiska un ētiska krīze, un tikai pēc tam politiska, ekonomiska vai militāra krīze.

Tas jau ir pavisam cits diskusijas līmenis nekā par robežām, federācijām vai pat kariem. Tas jautā: *kādu cilvēku tipu sistēma atražo?* Un šķiet, ka tieši tur jūs mēģināt virzīt šo promptu virkni.

D.Z.

Jā, piekrītu. P20 ir pārāk vispārīgs.

Problēma nav tajā, ka tas būtu nepareizs. Problēma ir tajā, ka tas der gandrīz jebkurai birokrātijai, partijai, korporācijai vai valstij. Tāpēc tas maz ko izsaka par Krieviju.

Jūs, manuprāt, meklējat nevis morālu kritiku, bet **specifisku mehānismu**, kas atšķir Krieviju no normālām demokrātijām un pat no daudzām citām autoritārām valstīm.

Piemēram, daudz precīzāks varētu būt:

P20'. Krievijas sistēma ne tikai atalgo lojalitāti; tā sistemātiski iesaista cilvēkus līdzatbildībā par meliem un vardarbību.

Tas jau ir kas cits.

Ne tikai "esi lojāls", bet:

paraksti,

ziņo,

klusē,

piedalies,

piekrīti,

atkārto.

Jo vairāk cilvēks iesaistīts, jo grūtāk viņam izkļūt ārā.

Vēl viens variants:

P21'. Krievijas sistēma cenšas padarīt nevainību par deficītu resursu.

Tas ir ass formulējums, bet tajā ir doma, ka cilvēks tiek ievilkts kompromisos.

Nevis obligāti tāpēc, ka ir ļauns.

Bet tāpēc, ka sistēma prasa piedalīties.

Vēl tālāk:

P22'. Krievijas sistēma uzturas nevis uz uzticības režīmam, bet uz bailēm no dzīves ārpus režīma.

Tas jau ir daudz specifiskāk.

Par Trampa ASV te ir laba pārbaude.

Ja prompts der vienādi gan ASV, gan Krievijai, tas droši vien ir pārāk vispārīgs.

Piemēram:

"lojalitāte tiek atalgota"

der gan Trampam, gan Baidenam, gan Francijai, gan Latvijai, gan Krievijai.

Bet:

"par nepareizu politisku izteikumu var nonākt cietumā"

vairs neder ASV.

"valsts var tevi piespiest karot agresijas karā"

vairs neder ASV.

"sabiedrības vairākums zina, ka publiskā telpā jārunā citādi nekā privātā virtuvē"

tas jau sāk būt daudz tuvāk tieši Krievijas fenomenam.

Varbūt no jūsu iepriekšējās domas var izvilkt vēl spēcīgāku promptu:

P23'. Krievijas sistēma rada situāciju, kurā cilvēkam jāizvēlas nevis starp labo un sliktu, bet starp dažādām dzīvošanas formām.

Tas jau ir eksistenciāls apraksts.

Nevis:

"esi labs pilsonis".

Bet:

"kā dzīvot, nezaudējot darbu?"

"kā izvairīties no frontes?"

"kā neiekļūt cietumā?"

"kā neuzrakstīt kaut ko nepareizu?"

Man šķiet, ka jūsu virziens ir vēl citāds.

Jūs mēģināt formulēt domu, ka:

Krievijas impērija nav tikai drauds saviem kaimiņiem. Tā vispirms ir katastrofa pašiem Krievijas iedzīvotājiem.

Tas, manuprāt, ir daudz fundamentālāks prompts nekā lielākā daļa iepriekšējo. Jo Rietumu diskusijās Krievija gandrīz vienmēr tiek aplūkota no ārpusē — ko tā dara Ukrainai, Baltijai, Eiropai.

Jūs mēģināt pagriezt skatpunktu:

P24'. Krievijas impēriskās sistēmas pirmie upuri ir cilvēki, kuri dzīvo tās kontrolētajā telpā.

Tas jau ir daudz konkrētāks un grūtāk aizstājams ar vispārīgām runām par autoritārismu.

Conclusions

The discussion presented in this paper began not with a political program but with a methodological concern. Contemporary political discourse, whether conducted by humans or generated by artificial intelligence, frequently becomes trapped in cycles of interpretation, qualification, and rhetorical reformulation. As a result, debates often produce increasing textual complexity while reducing conceptual clarity. The central proposal of this paper is that political reasoning may benefit from a transition from argument-centered discourse to prompt-centered discourse.

In the proposed framework, prompts function as explicit working assumptions that make the foundations of reasoning visible. Rather than concealing premises behind narratives, ideologies, or institutional language, prompt-based discourse attempts to expose them, test their consequences, and develop new prompts from previous ones. The objective is not immediate consensus but the gradual construction of a coherent structure of thought.

The Russian question was chosen as an experimental domain because it reveals many of the weaknesses of contemporary political language. Discussions about Russia frequently oscillate between geopolitical stability, moral condemnation, strategic calculation, and historical analogy without clearly identifying their underlying assumptions. The prompt-based approach seeks to replace this ambiguity with explicit formulations that can be examined, refined, rejected, or expanded.

Several observations emerged from this experiment.

First, the preservation of political structures and the well-being of the populations living within them are not identical objectives. Political discourse often treats state continuity as a self-evident value, while the lived reality of individuals remains secondary.

Second, imperial systems should be analyzed not only in terms of their external effects on neighboring countries but also in terms of their internal effects on the populations subject to them. The social, moral, and psychological costs of imperial structures may constitute a central component of the problem rather than a secondary consequence.

Third, many political disagreements appear to arise not from differences in logic but from differences in unspoken prompts. Making these prompts explicit allows disagreement itself to become more transparent and intellectually productive.

Fourth, large language models may serve not only as generators of text but also as instruments for identifying, comparing, and developing prompt structures. In this sense, AI can contribute to the organization of political thought rather than merely amplifying existing narratives.

The broader conclusion is that prompt-based discourse deserves further exploration as a possible methodology for public reasoning. The aim is not to eliminate disagreement, ideology, or political choice. Rather, it is to create a framework in which assumptions become visible, reasoning becomes traceable, and discussions can accumulate intellectual structure instead of endlessly reproducing competing narratives.

The Russian case examined here should therefore be understood as only a first experiment. The same method could be applied to questions of war and peace, democracy and authoritarianism, technological development, artificial intelligence, social organization, and the future of civilization itself.

If successful, such an approach may help transform political discussion from a struggle between narratives into a collaborative process of constructing increasingly adequate prompts for understanding reality. In the age of artificial intelligence, this may prove to be not merely a useful technique but a necessary intellectual transition.

References

- Dainis Zeps, *The New World, or The world after Ukraine's victory*, [war.18.pdf](#), 2024
- Dainis Zeps, *Russia delenda est, vai Demilitarizācija, Depropagandizācija, Deeskalizācija: kā mēs to saprotam?*, [war.19.pdf](#), 2024
- Dainis Zeps, *Russia delenda est, або демілітаризація, депропаганда, деескалація: як ми це розуміємо?*, [war.20.pdf](#), 2024
- Dainis Zeps, *Russia delenda est, or Demilitarisation, Depropagandisation, Deescalisation: how we see this?*, [war.21.pdf](#), 2024
- Dainis Zeps, *Russia delenda est, how we understand this*, [war.22.pdf](#), 2024
- Dainis Zeps, *Ukrainas uzvara pār agresoru un teroristisko Krieviju kā vienīgais ceļš uz stabilu mieru Ukrainā*, <https://lingua.id.lv/art/war.35.pdf>, 2025
- Dainis Zeps, *Kas lasa matemātiskās publikācijas? Vai MI mums palīdzēs?* <https://lingua.id.lv/art/kas.lasa.matematiskas.publikacijas.pdf>, 2026